

D E C I Z I E

29 mai 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Stela Procopciuc
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând recursul declarat de IP „Agenția Servicii Publice”,
în cauza la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Viorel Cojocaru
împotriva IP „Agenția Servicii Publice”, terț Direcția patrulare Nord a INSP al IGP
privind contestarea actelor administrative și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 30 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respinsă cererea de apel depusă de IP „Agenția Servicii Publice” și menținută
hotărârea din 24 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă:

La 21 februarie 2022, Viorel Cojocaru a înaintat acțiune de contencios administrativ împotriva Agenției Servicii Publice, persoană terță Direcția Patrulare Nord a Inspectoratului Național de Securitate Publică al Inspectoratului General al Poliției, solicitând: anularea refuzului Departamentului înmatriculare a mijloacelor de transport și calificare a conducătorilor auto, Direcția documentare conducători auto, nr. 03/12320 din 22 decembrie 2021 și a refuzului Agenției Servicii Publice, nr. 01/C-14/22 din 24 ianuarie 2022; obligarea Agenției Servicii Publice și a Departamentului înmatriculare a mijloacelor de transport și calificare a conducătorilor auto, Direcția documentare conducători auto să elibereze duplicatul permisului de conducere pe numele lui Viorel Cojocaru cu recuperarea prejudiciilor materiale (costul permisului) și morale în mărime de 10 000 lei cauzate prin distrugerea permisului de conducere pe numele lui Viorel Cojocaru, ce constituie proprietatea titularului de drept; compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, la 17 aprilie 2017, a fost stopat de inspectorul poliției rutiere Bălți - A. Talpă pe motivul suspiciunii de stare de ebrietate la volan, fiind înlăturat de la conducerea automobilului și fiindu-i ridicate actele - permisul de conducere în original și certificatul tehnic pe automobil (copie), fapt confirmat prin procesul-verbal de ridicare a obiectelor și documentelor din aceeași dată.

În urma pornirii urmăririi penale nr. 2017040624 ofițerul urmărire penală I. Moscaliuc a anexat la materialele cauzei penale doar copiile permisului de conducere și a pașaportului tehnic pe numele lui Cojocaru Viorel, originalul permisului de conducere rămânând la inspectorul de poliție A. Talpa. Cauza penală cu rechizitoriu în privința lui Viorel Cojocaru a fost expediată în Judecătoria Bălți în baza art. 264¹ alin. (1) din Codul penal, spre examinare după competență.

Prin sentința din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul central, Cojocaru Viorel a fost recunoscut vinovat conform art. 264¹ alin. (1) din Codul penal - în procedura specială de recunoaștere a vinovăției și examinarea cauzei în baza probelor acumulate la urmărirea penală, și pedepsit cu amendă în mărime de 653 u/c, cu privarea dreptului de a conduce mijloace de transport pe termen de 3 ani.

Prin decizia din 04 aprilie 2018 a Curții de Apel Bălți, recursul procurorului a fost respins cu menținerea sentinței de fond fără modificări.

Conform certificatului nr. 22672 din 04 iunie 2021, amenda penală a fost achitată la 04 aprilie 2021 și Cojocaru Viorel a fost exclus de la evidență Biroului de Probațiune Bălți.

Totodată, prin certificatul IRP Nord BP Bălți din 25 august 2021 se confirmă faptul că pedeapsa complementară de 3 ani de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport a fost executată integral și Cojocaru Viorel a fost exclus de la evidență.

Astfel, reclamantul a conchis că nu are datorii față de stat pe cauza penală dată, iar permisul de conducere ridicat prin procesul-verbal din 17 aprilie 2017 urmează să fie restituit în original, ca fiind un act de proprietate.

La 01 octombrie 2021, reclamantul a depus în adresa Direcției de Patrulare Nord o cerere privind restituirea permisului de conducere pe numele lui Viorel Cojocaru, însă prin scrisoarea nr. 3971 din 06 octombrie 2021 i-a fost comunicat că acest act se păstrează la ASP, unde urmează să se adreseze.

La 17 noiembrie 2021, în adresa ASP a fost înaintată o cerere privind restituirea actului juridic original, însă prin scrisoarea nr. 03/12320 din 22 decembrie 2021 cererea a fost respinsă, explicându-i-se dreptul de contestare în mod extrajudiciar cu cerere prealabilă.

Astfel, reclamantul și-a exprimat dezacordul față de acest refuz, considerându-l ilegal, nefondat, urmând a fi abrogat cu admiterea cererii de restituire a permisului de conducere.

În context, reclamantul a menționat că a fost privat de dreptul de a conduce pe un termen stabilit, dar nu i s-a anulat dreptul de a conduce.

De asemenea, reclamantul consideră că p. 40¹ din Hotărârea Guvernului nr. 1452 din 24 decembrie 2007 prin care s-a aprobat Regulamentul cu privire la permisul de conducere, organizarea și desfășurarea examenului pentru obținerea permisului de conducere și condițiile de admitere la traficul rutier, a fost introdus prin Hotărârea Guvernului nr. 162 din 11 martie 2020, în vigoare din 13 mai 2020.

Reieșind din prevederile art. 65¹ alin. (3) din Codul penal, adoptat prin Legea nr. 138 din 19 iulie 2018, doar anularea dreptului de a conduce mijloace de transport se aplică de instanța de judecată, cu redobândirea ulterioară a permisului de conducere în modul stabilit de lege. Deci, Legea penală direct indică că doar persoanele cărora li s-au anulat dreptul de a conduce mijloace de transport vor redobândi acest drept în modul stabilit de lege, adică prin Hotărârea Guvernului nr.

1452 din 24 decembrie 2007, așa cum prevedea procedura până la adoptarea noilor modificări din 11 martie 2020, în vigoare din 13 mai 2020. Persoanele condamnate printr-o hotărâre judecătorească cu pedeapsă penală de anulare a dreptului de a conduce vehicule, pot redobândi dreptul de a conduce vehicule la decăderea temeiurilor prevăzute de lege, în condiții generale, ca urmare a susținerii probelor teoretică și practică ale examenului pentru obținerea permisului de conducere la categoriile/subcategoriile de permis solicitate. Persoanele condamnate printr-o hotărâre judecătorească cu pedeapsă penală sau sancțiune contravențională de privare de dreptul de a conduce vehicule pe un termen de un an și mai mare pot fi repuse în dreptul de a conduce vehicule, la expirarea termenului de privare, cu condiția susținerii probei teoretice a examenului de obținere a permisului de conducere la categoriile/subcategoriile de vehicule din permis solicitate.

De asemenea, a indicat că prevederile art. 7 din Legea nr. 713 din 06 decembrie 2001 privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope, nu poate fi aplicabil lui Cojocaru Viorel, or, prin hotărârea inspectorului de probațiune din 04 aprilie 2021, reclamantul a fost exclus de la evidență, procedura de executare fiind încetată.

Deci, faptul dat denotă încă o dată că prevederile indicate referitoare la necesitatea petrecerii programului antialcoolic nu urmează a fi aplicat în speța dată.

Nu este motivată acțiunea ASP privind distrugerea permisului de conducere pe numele lui Cojocaru Viorel, efectuată prin prisma art. 211 alin. (3) din Legea nr. 131 din 07 iunie 2007 privind siguranța traficului rutier, or, norma privind procedura de redobândire a dreptului de conducere a mijlocului de transport se referă doar la cazurile când titularului i-a fost anulat dreptul de a conduce mijlocul de transport și tot pentru această categorie este stabilită obligația de frecventare a programului de probațiune antialcoolic. Însă, aceste prevederi nu sunt aplicabile cazului lui Viorel Cojocaru, care prin sentința irevocabilă a fost privat de dreptul de a conduce pe un termen de 3 ani, dar nu i-a fost anulat dreptul de conducere.

La 22 decembrie 2021, în adresa ASP a fost expediată o cerere prealabilă privind anularea refuzului Departamentului înmatriculare a mijloacelor de transport și calificare a conducătorilor auto, Direcția documentare conducători auto nr. 03/12320 din 22 decembrie 2021, eliberarea copieii procesului-verbal de distrugere a permisului de conducere pe numele lui Viorel Cojocaru, eliberarea duplicatului permisului de conducere pe numele lui Viorel Cojocaru (în cazul distrugerii actului), cu recuperarea prejudiciilor materiale cauzate prin distrugere, restituirea imediată și necondiționată a permisului de conducere pe numele lui Viorel Cojocaru, eliberat la 17 decembrie 2008, ce constituie proprietatea titularului de drept (în caz de existență).

Prin scrisoarea nr. 01/c-14/22 din 24 ianuarie 2022, pârâtul l-a informat că plângerea este neîntemeiată, fiind eliberată o copie a actului de distrugere din 01 iulie 2021- 30 iulie 2021, prin care se atestă că permisul de conducere a lui Cojocaru Viorel a fost distrus informând Direcția de Patrulare Nord.

Actele emise de șeful Departamentului înmatriculare a mijloacelor de transport și calificare a conducătorilor auto, nr. 03/12320 din 22 decembrie 2021 cât și nr. 1/C14/22 din 24 ianuarie 2022, în opinia reclamantului sunt ilegale, ce lezează dreptul personal la conducerea mijlocului de transport, prin urmare sunt pasibile de

a fi anulate, cu obligarea pârâților de a restabili dreptul încălcat prin eliberarea duplicatului actului distrus.

Prin hotărârea din 24 noiembrie 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Viorel Cojocaru; s-au anulat, ca ilegale, refuzul Agenției Servicii Publice nr. 03/12320 din 22 decembrie 2021 și răspunsul Agenției Servicii Publice nr. 01/C-14/22 emis pe marginea cererii prealabile la 24 ianuarie 2022; s-a obligat Agenția Servicii Publice să emită actul administrativ individual favorabil privind eliberarea duplicatului permisului de conducere cu numărul de înregistrare 085605849 din 17 decembrie 2008 pe numele lui Cojocaru Viorel; în rest pretențiile reclamantului Viorel Cojocaru s-au respins ca neîntemeiate.

Prin decizia din 30 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de IP „Agenția Servicii Publice” și menținută hotărârea din 24 noiembrie 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, în accepțiunea art. 65 din Codul penal, privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate constă în interzicerea de a ocupa o funcție sau de a exercita o activitate de natura acelei de care s-a folosit condamnatul la săvârșirea infracțiunii.

Totodată, instanța de apel a reținut că, fapta penală incriminată lui Viorel Cojocaru (art. 264¹ din Codul penal) a avut loc la 17 aprilie 2017. Respectiv, după cum a notat prima instanță, la momentul săvârșirii faptei penale, redobândirea dreptului de care a fost privat Viorel Cojocaru, nu era impusă prin acte normative și condiționalități, or, actele normative generează efectele de rigoare pentru viitor, din momentul adoptării și publicării lor, până la desființarea lor în modul și condițiile prescrise de lege. Principiul neretroactivității legii este consacrat atât în Codul de procedură penală, Constituția Republicii Moldova, cât și în tratatele în domeniul vizat la care Republica Moldova este parte.

În această ordine de idei, instanța de apel a constatat că, din moment ce privarea de drept a presupus și ridicarea permisului de conducere, la scadența termenului de 3 ani, Agenția Servicii Publice căreia i-a fost transmis în custodie/pază/depozit permisul de conducere nr. 085605849 din 17 decembrie 2008, urma să-l restituie necondiționat lui Viorel Cojocaru. Or, privarea de un drept, prin definiție, este una temporară/provizorie și nu echivalează cu o anulare.

Astfel, instanța de apel a apreciat ca întemeiată concluzia primei instanțe potrivit căreia, unica modalitate de restabilire a dreptului lui Viorel Cojocaru în prezenta cauză, constituie eliberarea duplicatului permisului de conducere nr. 085605849 din 17 decembrie 2008, originalul căruia a fost nimicit/distrus fizic (act/proces-verbal de distrugere a documentelor de tip DL nr. 9 din 01 iulie 2021-30 iulie 2021).

La 23 iunie 2023, IP „Agenția Servicii Publice” a înaintat recurs împotriva deciziei din 30 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, iar la 08 august 2023, a înaintat recursul motivat, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii.

La 16 august 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat copia cererii de recurs participanților la proces (f.d. 193).

La 20 septembrie 2023, Inspectoratul național de securitate publică a depus referință asupra cererii de recurs, solicitând admiterea acesteia după cum a fost formulată (f.d. 198-207).

La 27 septembrie 2023, Viorel Cojocaru și avocatul său Angela Procopciuc au depus o referință asupra cererii de recurs, solicitând respingerea acesteia și menținerea deciziei contestate (f.d. 210-219).

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia „Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente se deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea recursului, va aplica prevederile cu privire la temeiurile declarării recursului din Codul administrativ în redacția în vigoare la data declarării acestuia.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Instanța de recurs constată că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 30 mai 2023, dispozitivul fiind notificat participanților la proces prin poșta electronică la 05 iunie 2023 (f.d. 145), iar decizia motivată le-a fost comunicată la 12 iulie 2023 (f.d. 150).

Astfel, depunerea recursului nemotivat la 23 iunie 2023 (f.d. 146) și a motivării recursului la 08 august 2023 (f.d. 151-154), este în termen.

În motivarea recursului, IP „Agenția Servicii Publice” a indicat că soluția instanței de apel este una eronată, invocând argumente similare celor din cererea de apel.

În acord cu prevederile art. 193 alin. (3), (3¹) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează acțiunile în contencios administrativ și cererile de recurs în complete din 3 judecători.

În scopul uniformizării practicii judecătorești, completul din 3 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de

un complet din 5 judecători, iar completul din 5 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 9 judecători.

Verificând decizia din 30 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticile invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Completul de judecată consideră că acesta este admisibil și urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, pentru considerentele ce vor fi arătate în continuare.

Conform art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ (în vigoare la data declarării recursului), examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Materialele cauzei atestă că, la 21 februarie 2022, Viorel Cojocaru a înaintat acțiune de contencios administrativ împotriva Agenției Servicii Publice, persoană terță Direcția Patrulare Nord a Inspectoratului Național de Securitate Publică al Inspectoratului General al Poliției, solicitând: anularea refuzului Departamentului înmatriculare a mijloacelor de transport și calificare a conducătorilor auto, Direcția documentare conducători auto, nr. 03/12320 din 22 decembrie 2021 și a refuzului Agenției Servicii Publice, nr. 01/C-14/22 din 24 ianuarie 2022; obligarea Agenției Servicii Publice și a Departamentului înmatriculare a mijloacelor de transport și calificare a conducătorilor auto, Direcția documentare conducători auto să elibereze duplicatul permisului de conducere pe numele lui Viorel Cojocaru cu recuperarea prejudiciilor materiale (costul permisului) și morale în mărime de 10 000 lei cauzate prin distrugerea permisului de conducere pe numele lui Viorel Cojocaru, ce constituie proprietatea titularului de drept; compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 24 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Viorel Cojocaru; s-au anulat, ca ilegale, refuzul Agenției Servicii Publice nr. 03/12320 din 22 decembrie 2021 și răspunsul Agenției Servicii Publice nr. 01/C-14/22 emis pe marginea cererii prealabile la 24 ianuarie 2022; s-a obligat Agenția Servicii Publice să emită actul administrativ individual favorabil privind eliberarea duplicatului permisului de conducere cu numărul de înregistrare 085605849 din 17 decembrie 2008 pe numele lui Cojocaru Viorel; în rest pretențiile reclamantului Viorel Cojocaru s-au respins ca neîntemeiate.

Prin decizia din 30 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de IP „Agenția Servicii Publice” și menținută hotărârea din 24 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Analizând motivele soluției supuse criticii în recursul declarat de IP „Agenția Servicii Publice”, Completul de judecată ajunge la concluzia că decizia instanței de apel nu poate fi menținută, or aceasta prezintă deficiențe în motivare și conține concluzii contradictorii. Instanța de apel s-a abținut de a da un răspuns convingător la expunerile de bază invocate de apelant. Argumentele formulate în fața sa nu au fost clarificate, deși ultima avea obligația de a se pronunța asupra fiecărui argument, astfel ca acestea să fie răsturnate, pentru a da posibilitate instanței de recurs să exercite controlul judiciar a soluției pronunțate.

Astfel, Completul de judecată al instanței de recurs atrage atenția asupra faptului că decizia instanței de apel creează o impresie rezonabilă de superficialitate.

Instanța de recurs consideră că instanța de apel nu a furnizat o motivare adecvată și clară în ceea ce vizează obligația recurente de a emite actul administrativ individual favorabil privind eliberarea duplicatului permisului de conducere cu numărul de înregistrare 085605849 din 17 decembrie 2008 pe numele lui Cojocaru Viorel.

Potrivit actelor anexate la materialele cauzei, prin sentința din 02 februarie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul central, Cojocaru Viorel a fost recunoscut vinovat conform art. 264¹ alin. (1) din Codul penal - în procedura specială de recunoaștere a vinovăției și examinarea cauzei în baza probelor acumulate la urmărirea penală, și pedepsit cu amendă în mărime de 653 u/c, cu privarea dreptului de a conduce mijloace de transport pe termen de 3 ani. Prin decizia din 04 aprilie 2018 a Curții de Apel Bălți, recursul procurorului a fost respins cu menținerea sentinței de fond fără modificări.

La 17 noiembrie 2021, de către intimat în adresa IP „Agenția Servicii Publice” a fost înaintată o cerere privind restituirea actului juridic original, însă prin scrisoarea nr. 03/12320 din 22 decembrie 2021 cererea a fost respinsă, explicându-i-se dreptul de contestare în mod extrajudiciar cu cerere prealabilă.

Conform art. 7 alin. (5) din Legea privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope, *conducătorii* mijloacelor de transport depistați în stare de ebrietate la volan și *care au fost privați de dreptul de a conduce mijloace de transport prin hotărârea instanței de judecată sunt obligați să frecventeze programul de probațiune antialcoolic și antidrog* stabilit de către consilierul de probațiune. Programul de probațiune se efectuează contra plată în modul stabilit de Guvern.

Potrivit pct. 6 din Hotărârea Guvernului nr. 1434 din 07 noiembrie 2022 cu privire la măsurile de prevenire a conducerii mijloacelor de transport în stare de ebrietate (în vigoare din 22 iunie 2018), *conducătorii* mijloacelor de transport, depistați în stare de ebrietate la volan, *care au fost privați* sau cărora li s-a anulat *dreptul de a conduce mijloace de transport prin hotărârea instanței de judecată, sunt obligați să frecventeze programul de probațiune antialcoolic și antidrog* stabilit de către consilierul de probațiune, acoperind personal cheltuielile implementării programului de probațiune.

Conform pct. 40 din Regulamentul cu privire la permisul de conducere, organizarea și desfășurarea examenului pentru obținerea permisului de conducere și condițiile de admitere la traficul rutier (abrogat la 08 mai 2022, în vigoare la momentul săvârșirii faptei penale), *permisele de conducere ale persoanelor condamnate printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă cu pedepse penale de anulare sau privare de dreptul de a conduce vehicule*, precum și ale persoanelor sancționate contravențional cu privare de dreptul de a conduce vehicule, însoțite de hotărârile judecătorești pe caz, *se remit*, în termen de 10 zile, de către organele care asigură executarea pedepsei penale sau sancțiunii contravenționale *Instituției publice „Agenția Servicii Publice”, pentru anulare în Sistemul informațional*

automatizat „Registrul de stat al conducătorilor de vehicule”, în ordinea stabilită de către această autoritate. Un exemplar al hotărârilor judecătorești pe caz se remite serviciului specializat al Ministerului Afacerilor Interne pentru evidența restricțiilor respective aplicate asupra dreptului de a conduce vehicule în Sistemul informațional automatizat „Registrul informației criminalistice și criminologice”. În cazul în care persoanele condamnate printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă cu pedeapsă penală de anulare sau privare de dreptul de a conduce vehicule, precum și persoanele sancționate contravențional cu privare de dreptul de a conduce vehicule nu au predat permisul de conducere deținut, autoritățile indicate la alineatul întâi, în termen de 10 zile, remit Instituției publice „Agenția Servicii Publice” hotărârile judecătorești pe caz, pentru anularea permiselor de conducere în cauză. Permisele de conducere ale persoanelor declarate de către cadrele medicale abilitate inapte de a deține dreptul și de a conduce vehicule se suspendă de către Instituția publică „Agenția Servicii Publice” în momentul parvenirii acestei informații, până la adoptarea deciziei de anulare a dreptului de a conduce vehicule, conform legislației.

Potrivit pct. 40¹ din același Regulament (în vigoare din 13 mai 2020), persoanele condamnate printr-o hotărâre judecătorească cu pedeapsă penală de anulare a dreptului de a conduce vehicule, precum și persoanele în privința cărora instanța de judecată a dispus anularea dreptului de a conduce vehicule, fiind declarate inapte de a conduce vehicule de către autoritatea medicală competentă, pot redobândi dreptul de a conduce vehicule la decăderea temeiurilor prevăzute de lege, în condiții generale, ca urmare a susținerii probelor teoretică și practică ale examenului pentru obținerea permisului de conducere la categoriile/subcategoriile de permis solicitate. *Persoanele condamnate printr-o hotărâre judecătorească cu pedeapsă penală sau sancțiune contravențională de **privare de dreptul de a conduce vehicule pe un termen de un an și mai mare pot fi repuse în dreptul de a conduce vehicule, la expirarea termenului de privare, cu condiția susținerii probei teoretice a examenului de obținere a permisului de conducere la categoriile/subcategoriile de vehicule din permis solicitate.*** Persoanele sancționate contravențional cu privare de dreptul de a conduce vehicule pe un termen mai mic de un an sunt repuse în dreptul de a conduce vehicule, la expirarea termenului de privare, fără susținerea examenului de obținere a permisului de conducere. Persoanele cărora, pentru săvârșirea infracțiunilor în domeniul transporturilor sau pentru utilizarea vehiculului la săvârșirea infracțiunii, pentru care se prevede pedeapsa privării sau anulării dreptului de a conduce vehicule, li s-a aplicat măsura preventivă de ridicare a permisului de conducere deținut sau altă restricție, pe perioada ridicării/suspendării permisului de conducere nu se admit la examenul de obținere a permisului de conducere și nu pot obține un alt permis de conducere.

De remarcat este faptul că, prin Legea nr. 138/2018 privind modificarea unor acte legislative, în vigoare din 14 decembrie 2018, au fost introduse modificări în mai multe acte normative, iar întru implementarea prevederilor legale Guvernul a modificat actele sale normative, astfel prin Hotărârea Guvernului nr. 162/2020, în vigoare din 13 mai 2020, a fost modificat Regulamentul cu privire la permisul de conducere, organizarea și desfășurarea examenului pentru obținerea permisului de

conducere și condițiile de admitere la traficul rutier, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1452/2007.

Prin urmare, la data adresării (17.11.2021) a intimatului Cojocaru Viorel către IP „Agenția Servicii Publice” cu cererea privind restituirea permisului de conducere, legislația privind *procedura de repunere în dreptul de a conduce mijloace de transport* era deja modificată.

Completul de judecată reține că potrivit art. 7 alin. (1), (2) din Codul civil, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare. Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare.

Este de menționat că Curtea de Apel Chișinău urma să delimiteze situația în două etape și anume: etapa de comitere a infracțiunii, care s-a finalizat cu emiterea sentinței de condamnare a intimatului cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, și a doua etapă - etapa de redobândire a dreptului de a conduce vehicule. În acest sens, etapei de redobândire a permisului de conducere îi sunt aplicabile normele legale în vigoare la data de depunere a cererii către IP „Agenția Servicii Publice” de redobândire a dreptului de a conduce mijloace de transport, și anume normele care prevăd *obligativitatea prezentării dovezii de frecventare a programului probațional antialcoolic și antidrog și susținerea probei teoretice* la categoria B și C, dar nicidecum normele legale în vigoare la data comiterii infracțiunii.

Astfel, modificările operate nu se referă la conținutul pedepsei penale de privare a dreptului de a conduce mijloace de transport, dar prin aceste modificări au fost instituite anumite condiții suplimentare de repunere a persoanei sancționate anterior, în dreptul de care a fost privată. Or, simpla reglementare a unei condiții de repunere în dreptul de a conduce mijloace de transport nu are caracterul formulării unei legi nefavorabile, ci are semnificația de a institui doar un cadru legal pentru atingerea scopului legii penale de prevenire a săvârșirii unor noi infracțiuni, iar statul are o largă marjă de apreciere în alegerea măsurilor necesare pentru combaterea criminalității.

Respectiv, instanța de recurs apreciază critic concluziile instanței de apel precum că, persoana privată de un drept *își redobândește, automat, prin efectul legii, dreptul său*, la expirarea termenului, și că la momentul săvârșirii faptei penale, reclamantului nu îi erau impuse prin acte normative, condiționalități în redobândirea dreptului de care a fost privat. Cu titlu de principiu, actele normative generează efectele de rigoare pentru viitor, din momentul adoptării și publicării lor, până la desființarea lor în modul și condițiile prescrise de lege. Principiul neretroactivității legii este consacrat atât în Codul de procedură penală, Constituția Republicii Moldova, cât și în tratatele în domeniul vizat la care Republica Moldova este parte.

Or, pentru restabilirea dreptului după expirarea termenului de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport, este stabilită o anumită procedură, care trebuie

respectată cu precizie, iar *neprezentarea* a cărorva acte stabilite de norma juridică, *constituie temei pentru a refuza în eliberarea permisului de conducere*.

Mai mult, aplicabilitatea noilor reglementări de la pct. 40¹ din Regulamentul cu privire la permisul de conducere, organizarea și desfășurarea examenului pentru obținerea permisului de conducere și condițiile de admitere la traficul rutier, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1452/2007, raporturilor juridice apărute până la intrarea acestora în vigoare, nu poate fi privită ca o circumstanță care înrăutățește situația persoanei care a fost privată de dreptul de a conduce mijloace de transport, această normă nu reprezintă în sine o pedeapsă, ea poartă un caracter de procedură privind modalitatea de repunere a persoanei în dreptul de a conduce vehicule.

Totodată, introducerea unei condiții suplimentare, sub forma unui examen teoretic în cadrul procedurii de repunere în dreptul de a conduce mijloace de transport, poate fi justificată în circumstanțele în care, persoana privată de acest drept, trebuie să dovedească că dispune de cunoștințe suficiente ale Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.357/2009, întrucât persoana a fost sancționată penal pentru nerespectarea regulilor circulației rutiere, a căror cunoaștere se consideră necesară și imperioasă, odată cu repunerea în drepturi. Susținerea examenului teoretic este justificat și din punct de vedere al disciplinării conducătorilor de vehicule și garantării siguranței traficului rutier.

Drept consecință, se atestă că, modificările au fost impuse de către autoritățile statului reieșind din situația precară la trafic. Siguranța traficului rutier apare ca o valoare care necesită a fi protejată prin instituirea de reguli, obligații, interdicții, drepturi ale tuturor participanților la traficul rutier, iar asigurarea protecției acestuia va contribui și la protejarea vieții și sănătății persoanelor, a proprietății acestora precum și a mediului.

Iar conform principiului aplicării imediate a legii noi, acestea trebuie să se aplice faptei care se află în derulare la momentul în care legea/norma a fost adoptată/aprobată, indiferent de momentul săvârșirii faptei infracționale sau contravenționale.

Dacă instanța de judecată nu a delimitat noțiunile de „privare” și „anulare” a dreptului de a conduce mijloace de transport, nu a motivat de unde rezultă obligația recurentei de a elibera intimatului „*duplicatul*” permisului de conducere ridicat, nu a explicat cum s-a ajuns la concluzia că permisul de conducere al intimatului a fost distrus „*din culpa*” recurentei, aceasta poate ridica întrebări cu privire la motivele acestei decizii. În lipsa unei motivări clare, există incertitudini în ceea ce privește raționamentul instanței și modul în care a fost aplicată legea în acest caz.

Or, actele normative aplicabile speței stabilesc expres că permisele de conducere sunt ridicate și remise Agenției Servicii Publice pentru anulare, nicio normă nu prevede transmiterea permisului recurentei în custodie/pază sau depozit, după cum a conchis instanța de apel. Mai mult, permisul intimatului Cojocar Viorel a fost depus în cadrul Agenției Servicii Publice la 07 aprilie 2021, adică după expirarea termenului pedepsei penale și excluderea intimatului de la evidenta Biroului de Probațiune Bălți. În aceste circumstanțe, nu este clar în baza căror materiale probatorii a constatat instanța de apel că permisul a fost transmis Agenției

Servicii Publice în custodie/pază/depozit, or acesta a fost transmis în corespundere cu prevederile actelor normative citate supra pentru anulare.

În conexiunea circumstanțelor expuse cu normele legale citate supra, instanța de recurs ajunge la concluzia că soluția adoptată de către instanța de apel este nemotivată.

În conformitate cu prevederile art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Potrivit art. 239 din Codul procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

Prin urmare, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel incorect a constatat și elucidat circumstanțele cauzei și probele prezentate în cest sens, limitându-se doar la aspectele constatate de către instanța de fond. Or, în conformitate cu art. 373 alin.(5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți într-o admitere sau respingere a acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce, în speță, lipsește. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că efectul art. 6 § 1 din Convenție este, inter alia, de a plasa un „tribunal” sub o obligație de a efectua o examinare adecvată a declarațiilor, argumentelor și probelor, fără a prejudicia evaluarea acestora sau a faptului dacă ele sunt relevante pentru decizia sa.

Corelând prevederile legale procedurale naționale cu jurisprudența CtEDO referitor la obligația instanțelor naționale de a-și motiva soluțiile, instanța de recurs conchide că circumstanțele expuse anterior denotă că instanța de apel nu și-a îndeplinit obligațiile. Iar aceasta nu poate echivala decât cu încălcarea dreptului la un proces echitabil al recurenteii, inclusiv dreptul de acces liber la justiție în raport cu obligația instanței de „a auzi” justițiabilii, garantat de art. 20 din Constituție și art. 6 § 1 din Convenție.

În concluzie, fiind constatate încălcările menționate, Completul de judecată consideră că singura soluție legală și rezonabilă este casarea integrală a deciziei și trimiterea spre rejudecare a cauzei.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să verifice circumstanțele importante și probele administrate, să dea o interpretare justă a normelor aplicabile speței, să formuleze concluzii clare și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al participanților la proces la un proces echitabil.

Conform art. 258 alin. (3), art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de IP „Agenția Servicii Publice”.

Se casează integral decizia din 30 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Viorel Cojocaru împotriva IP „Agenția Servicii Publice”, terț Direcția patrulare Nord a INSP al IGP privind contestarea actelor administrative și compensarea cheltuielilor de judecată, și se restituie cauza spre rejudecare, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc